

CIRCUMVALLATIELINIE GENNEPERHUIS 1641

fietsroute

Inleiding

U kunt de route fietsen aan de hand van onderstaande beschrijving. Deze beschrijving gaat er van uit dat u start in Gennep op de Markt bij het stadhuis. De route is beschreven 'met de klok mee', dus Gennep, Oeffelt, Sint-Agatha, Cuijk, Middelaar, Milsbeek, Ottersum en terug in Gennep. De aangegeven afstanden kunnen enigszins afwijken. Tevens is er een kaart van de route beschikbaar.

Als u met de auto komt is er in Gennep voldoende parkeergelegenheid, onder andere bij de Doelen en bij de kerk.

Gennep Markt

Vanaf de Markt vertrekt u in zuidoostelijke richting via de Zandstraat.

Info:

U fietst nu door het hart van het stadje Gennep. Tijdens de Tachtigjarige Oorlog is Gennep geregeld bezet door Spaanse en Staatse troepen. De bevolking van Gennep en omgeving heeft het daardoor zwaar te verduren gehad. De troepen moesten van voedsel worden voorzien en vaak werden ook kleding, paarden en karren opgeëist.

Gennep Picardie

Na ongeveer 300 meter gaat u linksaf en gelijk weer rechtsaf de Picardie in.

Info:

In Gennep zuid waren twee afzonderlijke linies. Bij het begin van de Picardie lag de binnenste linie die bestond uit een enkele wal en gracht. Deze begon bij de Niers ter hoogte van de kerk en sloot ongeveer bij de rotonde van de Spoorstraat en Brabantweg aan op de hoofdlinie.

Gennep Wagenstraat

Na ongeveer 400 meter gaat u rechtsaf de Wagenstraat in.

Info:

Ter hoogte van de Wagenstraat lag de circumvallatielinie. Bij de Picardie en de Niers was de linie dubbel uitgevoerd. Bij de Wagenstraat was tussen de Picardie en de Steendalerstraat een verdedigingswerk aangelegd om invallen vanuit de richting Hommersum af te kunnen slaan. Dit is het hoogste punt van de omgeving. De Picardie en de Steendalerstraat waren doorgaande wegen vanuit de richting Hommersum en Goch.

CIRCUMVALLATIELINIE GENNEPERHUIS 1641

fietsroute

Naar de Israëlstraat

U fietst 350 meter over de Wagenstraat tot het einde waar u linksaf gaat de Bergstraat op. Na 80 meter neemt u links de Groene Kruisstraat. Na 40 meter gaat u rechtsaf en steekt u de Brabantweg over. Daarna fietst u ongeveer 60 meter over de Willem Boyeweg waarna u rechts en gelijk weer rechts gaat en weer op de Willem Boyeweg komt. Tussen de Willem Boyeweg en de Brabantweg staat een oude stoomlocomotief die u kunt bezichtigen.

Na 200 meter gaat u linksaf en na 120 meter neemt u de tweede weg linksaf, de Kellerberg. Na ruim 100 meter gaat u bij het plantsoen rechtsaf, dan weer links en gelijk weer rechts. U bent nu op de weg Logterheuvel. Na 100 meter gaat u rechtsaf en bent u op de Israëlstraat.

Info:

Als u een stukje op de Israëlstraat bent heeft u zicht op een vrij steile heuvel. Deze is een deel van een schans die Frederik Hendrik in 1641 aan heeft laten leggen. Toen hij met zijn troepen in Sint-Agatha aankwam heeft hij direct graaf Willem van Nassau naar Gennep gestuurd om de hier aanwezige hoogtes te verschansen. Dit was noodzakelijk omdat hier de hoofdweg van Venlo naar Gennep lag, precies op de huidige weg Logterheuvel.

Over de Logterheuvel

U gaat op de Israëstraat terug naar de weg Logterheuvel. Daar gaat u rechtsaf en na 100 meter weer rechtsaf. Hier is het even doortrappen bij het bestijgen van de eigenlijke Logterheuvel. Ook deze hoogte maakte deel uit van de schans. Honderd meter verder gaat het weer bergaf naar de Heijenseweg. Daar gaat u rechtsaf en over het fietspad weer richting centrum.

Info:

Tegenover de Logterheuvel ligt een ander heuvelachtig terrein: de Logterbergen. In dit gebied en op het lagere terrein richting Heijen heeft graaf Willem een groot legerkamp gevestigd. Zijn troepen hebben hier een Spaanse aanval vanuit Heijen afgeslagen.

De Maas over

U fietst over de Heijenseweg tot de rotonde van de Brabantweg. U neemt nu via het fietspad driekwart van deze rotonde en gaat over het Spoorwegje en verderop via het fietspad richting Maasbrug.

Info:

Als u bijna op de Maasbrug bent en u kijkt naar links dan ziet u de Maas. Enkele honderden meters stroomopwaarts heeft graaf Willem een scheepsbrug over de Maas

CIRCUMVALLATIELINIE GENNEPERHUIS 1641

fietsroute

gelegd. De bij Oeffelt gelegde Frederik Hendrik en indien nodig zijn troepen konden zo snel graaf Willem bereiken.

Honderd meter verder stroomopwaarts was met pontons een ketting over de Maas gespannen. Deze beschermde de scheepsbrug tegen met de stroom meekomende schepen met brandende pek en ander brandbaar materiaal.

De Veerweg

Vanaf de Maasbrug gaat het bergaf richting Oeffelt.

Info:

Wanneer u bijna beneden bent steekt u op het fietspad de oude Veerweg over. Dit was vroeger de doorgaande weg vanaf Gennep via het veer richting Beugen en Boxmeer. Het toenmalige veerhuis bij de Maas stond op dezelfde plek als het huidige veerhuis en is op de kaarten van het beleg vermeld als 'Bothalen ofte het Veerhuys'.

De plaats waar de circumvallatielinie lag kunt u hier niet zien. Deze lag namelijk aan de overkant van de weg, enkele tientallen meters achter de oude spoordijk.

Naar de Hazewinkel

500 Meter na de Veerweg komt u bij de Urlingsestraat. Hier steekt u de Veerweg over en komt u op het Hoogeind. Na 70 meter neemt u rechts het zandpad en fietst u richting de grote weg naar Beugen. Bij de grote weg (Beugense weg) gekomen steekt u deze over en gaat u verder over het fietspad. Na 400 meter gaat u rechtsaf en komt u op de Hazewinkel die u volgt.

Info:

Het zandpad en verderop de Beugense weg tot aan de Hazewinkel liggen waarschijnlijk op de plaats waar de linie lag. De Hazewinkel is vrijwel zeker een overblijfsel van de linie.

Overigens was de linie aan deze kant van de Maas uitgevoerd als één gracht met een wal erlangs. Dit in tegenstelling met de overkant van de Maas waar de linie bijna overal bestond uit twee grachten met wallen erlangs die ongeveer 15 meter van elkaar lagen. Frederik Hendrik had tweederde van zijn troepen bij Oeffelt gelegd. Bovendien was de linie ten noorden van de Maas twee maal zo lang als de linie bij Oeffelt. Hij vond het blijkbaar niet nodig de linie bij Oeffelt zo zwaar uit te voeren.

Wanneer u over het zandpad fietst steekt u een zeer oude weg over. Hier lag namelijk de Romeinse heerweg van Tongeren via Blerick, Boxmeer en Cuijk naar Nijmegen. Van deze weg is hier overigens niets meer te zien.

Het Werveld

Via de Hazewinkel maakt u een haakse bocht naar rechts en daarna een bocht naar links. Direct hierna gaat u linksaf en komt u op het Laag Werveld. Deze weg volgt u een

CIRCUMVALLATIELINIE GENNEPERHUIS 1641

fietsroute

kilometer. Daar komt u bij een zandweg die linksaf naar de waterplas gaat. Vlak ervoor is een pad rechtsaf dat u ingaat. Bij natte omstandigheden kan het gemakkelijker zijn om hier te lopen.

Na 550 meter komt u weer op verharde weg: het Hoog Werveld. Na 500 meter gaat u op de T-splitsing rechtsaf. 200 Meter verderop gaat u linksaf de zandweg op met de naam Hoogveld, richting Oeffelt.

Info:

Het gebied waar u fietst heet het Laag Werveld. Later zult u ook over het Hoog Werveld fietsen. De kaarten van het beleg van het Gennepershuis tonen in deze omgeving twee verdedigingswerken die op elkaar aansluiten. Het gaat hier duidelijk om het Laag en Hoog Werveld. Ook een deel van het Hoogveld maakte deel uit van de verdedigingswerken.

Oude Oefeltenaren spreken werveld uit als 'wèrveld'. Het dialect 'wèren' betekent afweren, verdedigen. Werveld kun je vanuit het dialect dus vertalen als 'afweerveld'. Het Laag Werveld is bijna helemaal omringd door de Vilt, dat in 1641 nog uit veen en moeras was. Dit verdedigingswerk was dus goed beschermd. Uit de 'journaels' over de strijd is op te maken dat op het Laag Werveld de hoofdmacht van de ruitery was gelegerd.

Het Laag Werveld wordt omgeven door 'De Vilt'. Dit is een oude Maasarm die vroeger bestond uit veen en moerassen. In vorige eeuwen is in het gebied turf gestoken waardoor de waterplassen zijn ontstaan.

De Scharmolen

Na ruim 600 meter komt u op de grote weg. Hier gaat u linksaf om 50 meter verder weer linksaf te gaan de Stationsweg op. Na 350 meter gaat u rechtsaf en bent u op de Scharmolen.

Info:

Parallel aan de Stationsweg ligt een oude spoordijk: het Duits lijntje. Dit spoor ging van Boxtel naar Goch waar het aansloot op de Duitse spoorwegen. Naast de huidige Maasbrug bij Gennep was een spoorbrug waar de lijn de Maas over ging.

De Scharmolen is een van de mooiste plekjes van Oeffelt. Dwars door het dal van de Raam ligt hier een dam die vroeger een molenvijver vormde. Alles wijst erop dat hier ooit een watermolen is geweest. De naam Scharmolen kan erop duiden dat hier lakenstof geproduceerd werd. Omdat op geen enkele oude kaart een molen is vermeld is deze waarschijnlijk al lang geleden afgebroken. Frederik Hendrik heeft de dam zeer waarschijnlijk bij de linie betrokken om hier gemakkelijk de raam over te kunnen steken. Vanaf de Scharmolen lag de linie door het bouwland richting het Venneke. De exacte plaats is hier niet duidelijk.

CIRCUMVALLATIELINIE GENNEPERHUIS 1641

fietsroute

Het verblijf van Frederik Hendrik

Bij de Scharmolen gaat u over de brug naar de overkant van de Raam. Daar gaat u rechtsaf de Houwsestraat op. Na 300 meter komt u weer op de grote weg, hier Dorpsstraat, die u oversteekt en dan linksaf het fiets[ad neemt.

Info:

Aan uw rechterhand ziet u tussen de Raam en de Kerkstraat twee oude boerderijen. Wanneer je kaarten van het beleg en de Kleefse kadasterkaart uit 1732 vergelijkt met hedendaagse kaarten is het duidelijk dat hier 'het Logiment van Sijn Hoocheyt' Frederik Hendrik is geweest. Hij klaagde er soms over dat het een erg armoedige verblijfplaats was. Verderop tussen de Dorpsstraat en de Kerkstraat was het wapendepot waar de kanonnen en munitie waren opgeslagen.

Vaak wordt gesuggereerd dat Frederik Hendrik in het kasteeltje Kleppenburg verbleef. Dit is echter zeer onwaarschijnlijk omdat de Kleppenburg binnen schootsafstand van het Genneperhuis lag.

Het Venneke

U fietst over de ventweg langs de Dorpsstraat tot de rotonde 350 meter verderop. Hier neemt u aan de overkant het fietspad richting Haps. Na 400 meter gaat u rechtsaf en bent u op de weg Venneke die u volgt. Weer 400 meter verder komt u weer op de grote weg die hier Molenstraat heet. Deze steekt u over waarna u linksaf het fietspad neemt richting Cuijk.

Info:

Als u over de weg Venneke fietst, ziet u links een gebied met laag gelegen weilanden. Op de kaarten van het beleg is dit duidelijk getekend als moeras. De vorm is onmiskenbaar het huidige laaggelegen Venneke. De noordoostelijke hoge rand van het Venneke maakte deel uit van de linie.

De Vossekuil

Op het fietspad fietst u langs de grote weg, achtereenvolgens met de namen Molenstraat, Cuijkseweg en Heerstraat. Deze laatste naam duidt op de Romeinse heerbaan van Tongeren naar Nijmegen die in de buurt van de Heerstraat gelegen moet hebben.

Na 700 meter steekt u de weg over en gaat u aan de overkant de weg Vossekuil op. Na 500 meter gaat u rechtsaf de Kerkenhuisweg op en weer terug naar de Heerstraat. Deze steekt u weer over waarna u weer links het fietspad neemt richting Cuijk.

Info:

In de omgeving van de Vossekuil ziet u verscheidene laagtes met vrij steile randen. Mogelijk zijn dit restanten van een verdedigingswerk. De oude kaarten geven hier een

CIRCUMVALLATIELINIE GENNEPERHUIS 1641

fietsroute

opening in de linie aan waar een weg met enkele haakse bochten door de linie gaat. Zo bleef de weg bruikbaar zonder het risico dat vijandelijke paarden met volle snelheid er doorheen konden stormen. Binnen de linie splitste deze weg zich richting Oeffelt en Sint-Agatha. Waarschijnlijk gaat het hier om de al lang bestaande Kerkenhuisweg vanuit de richting Haps.

Veel Romeinse wegen zijn tot in de achttiende eeuw in gebruik gebleven. Als de heerbaan hier in 1641 nog aanwezig is geweest heeft Frederik Hendrik daarvan vrijwel zeker gebruik gemaakt door de linie buiten de heerbaan te leggen. De vijand kon de heerbaan zo niet gebruiken terwijl Frederik Hendrik en zijn troepen zich over de heerbaan snel langs dit deel van de linie konden verplaatsen.

De Kuilen

Na de Vossekuil fietst u over het fietspad langs de Heerstraat richting Cuijk. Na 900 meter gaat u rechtsaf de Heikantseweg op richting Sint-Agatha. Na 600 meter komt de Heikantseweg samen met de weg Kuilen om verder te gaan als Gildeweg.

Info:

Aan de overkant van de Heerstraat lagen de Romeinse heerbaan en de circumvallatielinie met enkele kleine verdedigingswerken. Van beide is hier in het landschap echter niets meer te zien.

In de buurt van het kruispunt van de Heerstraat met de Heikantseweg en de Hertraksestraat is waarschijnlijk een verdedigingswerk geweest. Hier kwam de oude heerbaan de linie binnen en die plek moest goed verdedigd kunnen worden tegen een eventuele aanval van Spaanse troepen.

Als u over de Heikantseweg fietst ziet u rechts parallel aan en ongeveer 50 meter van de weg een helling. Verderop gaat de weg door een laaggelegen broekgebied, achteraan begrensd door dezelfde helling. Deze helling is ongetwijfeld de plek waar de linie is geweest. De vorm is duidelijk herkenbaar op de kaarten van het beleg.

Bij het opwerpen van de linie werd zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de mogelijkheden die het landschap bood. Een hoge rand langs een moerassig gebied was voor de vijand moeilijk te bereiken en gemakkelijk te verdedigen.

Het klooster en De Kop

Na 150 meter eindigt de Gildeweg op een pleintje. Hier komen de Gildeweg, de Odiliadijk, de Liesmortel en de Kloosterlaan bij elkaar.

Vanaf het pleintje kunt u eventueel via de Kloosterlaan een uitstapje maken naar het klooster van Sint-Agatha. Vandaar kunt u over de Veerstraat naar de Maas.

Info:

Op het pleintje staat een Heilig Hartbeeld, in 1919 gemaakt door Atelier Cuypers te Roermond. Het was een geschenk van de bevolking aan de Kruisheren van het klooster.

CIRCUMVALLATIELINIE GENNEPERHUIS 1641

fietsroute

Het klooster huisvestte in 1641 de leden van de Staten Generaal die van daaruit het verloop van de strijd volgden. Een stukje voorbij het klooster was 'het Gerecht'. Dicht daarbij werkten de 'beenhouwers', de slagers die het leger van vlees moesten voorzien.

Als u via de Veerstraat naar de Maas gaat komt u op de plek waar vroeger de aanlegsteiger was van het voetpandje 'Zeldenrust'. Deze was eigendom van de familie Mulders die in de boerderij 'De Kop' woonden aan de overkant van de Maas. Vanaf de maasoever heeft u een prachtig uitzicht op deze boerderij. Bij de veersteiger stond een klok die je moest luiden als je over wilde steken. Een van de broers Mulders snelde dan naar het pontje om je op te halen. Ook aan de overkant was een klok geplaatst. In de negentiende eeuw was op De Kop een dakpannenfabriek gevestigd.

De Maas over

Vanaf het pleintje in Sint-Agatha gaat u de Odiliadijk op richting Cuijk. Even verderop kunt u rechts het fietspad nemen dat u volgt tot de maaskade bij Cuijk. Hier gaat u verder langs de Maas naar het pontveer waarmee u oversteekt naar de Middelaarse kant van de Maas.

Info:

Ter hoogte van de kerk zijn een aantal jaren geleden de resten gevonden van een Romeinse brug over de Maas. Hier ging de heerbaan de Maas over en kon men verder richting de Romeinse steden Nijmegen en Xanten.

Het Middelaarshuis

Aan de overkant van de Maas gaat u direct rechtsaf de Veerstraat op. Op de hoek 300 meter verderop gaat u rechtdoor de zandweg op met de naam Neerveldstraat. Na 900 meter ziet u voor u een terp met daarop een boerderij.

Info:

Op de terp stond in 1641 het kasteel 'Huyse Middelaer'. Net als bij het Gennepershuis werd tol geheven op de Maas, in Middelaar door Gelre en in Gennep door Kleve. Een deel van de grachten om het kasteel is nog aanwezig als een laagte in het weiland.

In 1641 nam graaf Hendrik van Nassau zijn intrek in het Middelaarshuis. Hier werd een scheepsbrug over de Maas gelegd, net als bij Gennep stroomopwaarts beschermd door een 'drijvende' ketting.

Rechts tussen de weg en de Maas waren aanlegplaatsen gemaakt waar de schepen van de Staatsen gelost werden. Ook aan de overkant van de Maas waren zulke aanlegplaatsen. De schepen voerden wapens, munitie en proviand aan voor de Staatse troepen.

CIRCUMVALLATIELINIE GENNEPERHUIS 1641

fietsroute

Naar Middelaar

Wanneer u doorfietst gaat u bij de boerderij links de verharde Huissestraat op richting Middelaar.

Info:

Het Middelaarshuis en de aanlegplaatsen voor de schepen waren beschermd door wallen en grachten. Vanaf het Middelaarshuis lag de linie schuin door het weiland richting het rechtse deel van Middelaar. Vanwege de zware militaire bezetting van het Middelaarshuis was de linie hier nog uitgevoerd als één wal met een gracht. Op het hoog gelegen stuk weiland dicht bij de dijk is de gracht op oude luchtfoto's en op de hoogtekaart (AHN) nog herkenbaar. Vanaf de dijk is deze nog zichtbaar als een lagere strook in het weiland. De lage weilanden zijn in de vorige eeuw afgegraven door de Milsbeekse steenfabriek voor kleiwinning.

Middelaar

Na 500 meter fietsen op de Huissestraat komt u in Middelaar op de Dorpsstraat bij de Sint-Lambertuskerk. Hier gaat u rechtsaf over de Dorpsstraat, verderop Voordijk geheten.

Info:

Na 200 meter ziet u rechts een speeltuintje. Ongeveer op deze plek kwam de linie op de hoogte bij de Dorpsstraat uit. Daarna volgde de linie ongeveer de Dorpsstraat en de Voordijk.

Weer 200 meter verder gaat een weg rechtsaf. Via deze weg kunt u een uitstapje maken naar de maasoever waar boerderij De Kop staat. Hier was tot de zestiger jaren van vorige eeuw een voetveer dat beheerd werd door de familie Mulders. Als je overgezet wilde worden luidde je een daar geplaatste klok waarna een van de Muldersen je overzette met het voetpontje 'Zeldenrust'. Vanaf de maasoever heeft u mooi uitzicht op het klooster van Sint-Agatha.

Als u op de dijk bent kunt u een stuk de dijk oplopen richting Middelaar. Links van u kunt u in de weilanden de laagte zien waar de gracht van de linie is geweest.

Het Heiblok

Nadat u 700 meter over de Dorpsstraat en de Voordijk heeft gefietst komt u op het kruispunt van de Voordijk, de Bloemenstraat, de Heikant en de Pastoorsdijk. Hier gaat u rechtdoor de Pastoorsdijk op.

Info:

Links van de weg ziet u een aantal woningen. Achter deze woningen, tussen de Heikant en de Mookse Plas hadden de troepen van Frederik Hendrik een verdedigingswerk opgeworpen. Ter plaatse van de Bloemenstraat en de Heikant heeft een belangrijke

CIRCUMVALLATIELINIE GENNEPERHUIS 1641

fietsroute

Romeinse weg gelegen. Deze ging van de brug bij Cuijk naar Gennep en Xanten. Dit verdedigingswerk beschermde de troepen tegen Spaanse aanvallen uit de richting van Mook via de Heikant. Het gebied draagt al eeuwen de naam 'Heiblok'. Blok is een militaire term voor verdedigingswerk. Net als het Middelaarshuis werd het Heiblok bemand door de troepen van graaf Hendrik van Nassau. Vanaf het Heiblok liep binnen de linie dan ook een weg rechtstreeks naar het Middelaarshuis.

Wandeling

U kunt eventueel een wandeling om het Heiblok maken. U gaat dan over de Heikant tot voor de sportvelden. Voor de sportvelden loopt u rechts het pad op. Rechts van het pad staan twee huizen waar omheen een laagte is. Tot na de Tweede Wereldoorlog was hier een water voerende vierkante gracht aanwezig, vrijwel zeker een redoute die op alle oude kaarten en foto's zichtbaar is. Verderop gaat u door een poort en gaat u langs het water rechtsaf.

Jammer genoeg kan de fiets niet door deze poort.

U volgt ongeveer 700 meter het pad langs het water. U komt dan bij een horecagelegenheid waar u weer op de Pastoorsdijk kunt komen.

De Vliegop

Na 250 meter fietsen op de Pastoorsdijk gaat u rechtsaf de zandweg op met de naam 'Vliegop'.

Info:

Op de kaarten van het beleg is ten oosten van het Heiblok een verdedigingswerk met twee punten getekend. Een stukje ervan is op luchtfoto's uit 1944 herkenbaar. Op het oostelijk deel van de Vliegop was het legerkamp van Brienen gevestigd. Vanaf de Vliegop hadden de troepen perfect overzicht op het erachter gelegen lage broek- en moerasland. Op de hoogte was een naar buiten gericht kanon opgesteld.

De Tielebeek

Na 300 meter fietsen op de Vliegop komt u bij de stenen brug over de oude Tielebeek.

Info:

In 2015 is de beek verlegd zodat de oude loop van de negentiende eeuw hersteld werd. Tijdens de graafwerkzaamheden was dicht bij de stenen brug de doorsnede van een gracht zichtbaar. Deze doorsnede was vergelijkbaar met de grachten die tijdens archeologisch onderzoek zijn gevonden bij Ottersum.

CIRCUMVALLATIELINIE GENNEPERHUIS 1641

fietsroute

Het Bultjes Veld

100 Meter na de stenen brug houdt u links aan en komt u op de Ketsestraat.

Info:

Terwijl u over de Ketsestraat fietst ziet u rechts van u ongeveer 70 meter vanaf de weg een hoger gebied. Dit is op oude kaarten vermeld als 'Bultjes veld'. Het hoorde bij de 'Bültensen Hoff' in Middelaar. De rand van het veld maakte deel uit van de circumvallatielinie. De kaarten tonen dat op de oostelijke hoek een kanon was opgesteld.

Achterbroek en Ovenberg

Aan het eind van de Ketsestraat gaat u rechtsaf en bent u op de weg Achterbroek. Na 300 meter gaat u links en weer rechts en komt u op verharde weg. 50 Meter verder gaat u linksaf de Ovenberg op. Na 500 meter verandert de Ovenberg van naam en komt u op het Sprokkelveld. Weer honderd meter verder komt u bij de Rijksweg.

Info:

In het gebied van het Achterbroek en de Ovenberg is het verloop van de linie onduidelijk. Uit oude documenten blijkt dat de Spaanse troepen hier vanaf de Helweg een aanval op de linie uitgevoerd hebben. Ook is vermeld dat er op deze plaats nog aan de linie gewerkt werd. De troepen van Frederik Hendrik sloegen de aanval zonder eigen verliezen af. De Spaanse troepen dropen af met achterlating van een aantal doden en gewonden.

Al snel na deze vergeefse aanval trok het Spaanse leger zich terug naar het zuiden. Omdat van het Spaanse leger niets meer te duchten was en de belegering van het Gennepershuis goed vorderde, is de linie in dit gebied misschien niet meer afgemaakt. Na de verovering van het Gennepershuis zijn vele delen van de linie door de Staatse troepen weer afgebroken. Dit voorkwam dat Spaanse troepen er later een keer gebruik van konden maken.

De Schietberg

U bent nu bij de Rijksweg gekomen die u oversteekt waarna u de Kerkstraat ingaat. Na 50 meter gaat u linksaf de Oudebaan op. Deze volgt u 300 meter.

Info:

Als u de Rijksweg oversteekt zal het u opvallen dat deze hier vrij hoog ligt. vroeger lag deze nog hoger. Deze hoge rug maakte in 1641 vrijwel zeker deel uit van de circumvallatielinie.

Na 200 meter op de Oudebaan komt u bij pottenbakkerij de Olde Kruyk. Achter de pottenbakkerij bevindt zich een heuvel die aansluit op de hoogte van de Rijksweg. Verderop ligt de Oudebaan aanmerkelijk lager.

CIRCUMVALLATIELINIE GENNEPERHUIS 1641

fietsroute

De Oudebaan is al eeuwenlang een doorgaande weg vanaf Gennep naar Nijmegen. De Schietberg vormde in 1641 een goede bescherming tegen aanvallen vanuit het noorden via de Oudebaan.

Het Kanonskamp

Na 300 meter op de Oudebaan gaat u rechtsaf en komt u op de weg Kanonskamp. Na 120 meter gaat u linksaf de weg Schietberg op. Na 100 meter gaat u rechts de Knoot op en weer 50 meter verder rechtsaf op de Klaproosweg. Na 100 meter komt u weer op de Kanonskamp en gaat u linksaf. Deze weg volgt u 100 meter waarna u rechtsaf gaat de Langstraat op.

Info:

Het gebied waar u nu doorheen fietst is in de jaren zestig geheel bebouwd met woningen. Langs het Kanonskamp tussen de Schietberg en de Klaproosweg bevindt zich een hoogte waarop een woning staat. Deze hoogte heeft vrijwel zeker ook deel uitgemaakt van de linie. Dit geldt ook voor het hoog gelegen gebied verderop langs de Langstraat.

Op de kaarten van het beleg is in deze omgeving een verdedigingswerk aangegeven. Zeer waarschijnlijk heeft dit hier ergens gelegen tussen de Oudebaan en de Langstraat. Beide wegen waren belangrijke wegen richting Groesbeek en Nijmegen en moesten dus verdedigd worden.

Langstraat en Onderkant

U bent nu op de Langstraat. Aan het eind van de Langstraat steekt u de Zwarteweg over en komt u op de Onderkant die u volgt. Na 1400 meter blijft u de weg volgen maar krijgt deze de naam Kroefsestraat. 100 meter verder steekt u de Kroonbeek over.

Info:

De Langstraat tussen het Kanonskamp en de Zwarteweg maakte vrijwel zeker deel uit van de linie. Direct ten noorden van de laatste 100 meter van de Langstraat was vroeger de 'Snepse Siep', een natuurlijke barrière in de vorm van een ven.

De circumvallatielinie lag over de hele lengte van de Onderkant op of dicht langs de weg. Ongeveer 800 meter na de Zwarteweg komt u bij de woningen met de huisnummers 5-a en 3-b. Achter deze woningen lag het legerkamp van de Graaf van Hoorn. Tijdens het aanleggen van de achter de wal gelegen long-stay parking van Emons Transport zijn daar archeologische bewijzen gevonden voor de aanwezigheid van het kamp.

500 meter verder gaat een straatje rechtdoor naar een boerderij. Op de plek waar de boerderij staat was vrijwel zeker een verdedigingswerk van de linie. Historici vermoeden dat hier al rond 1400 een boerderij heeft gestaan die eigendom was van het klooster Graefenthal bij Asperden (D).

CIRCUMVALLATIELINIE GENNEPERHUIS 1641

fietsroute

De Kroef

Als u de brug over de Kroonbeek over bent gaat u rechtdoor. Na 500 meter gaat u rechtsaf en bent u even op de Horsestraat. U gaat direct weer linksaf de Aaldonksestraat op. Na 450 meter gaat u rechtsaf en komt u op de Hoenderweg.

Info:

De buurt bij de kruising van de Kroefsestraat, de Horsestraat en de Aaldonksestraat heeft de naam 'De Kroef'. Waar deze naam vandaan komt is niet duidelijk. Tussen de Kroonbeek en De Kroef heeft de circumvallatielinie ergens ten noorden van de Horsestraat gelegen. Als u bijna bij De Kroef bent ziet u links twee boerderijen. Op die plek is ook weer een verdedigingswerk geweest. De Horsestraat is een zeer oude weg die vanaf Gennep door het Koningsven en het Reichswald naar Cranenburg ging en bewaakt moest worden tegen Spaanse aanvallen. De Horsestraat ter hoogte van De Kroef heeft vrijwel zeker deel uitgemaakt van de linie.

De Hoenderweg en Ferens

Na 800 meter fietsen op de Hoenderweg gaat u linksaf de Bonkelaar op. Deze volgt u en na 450 meter en twee haakse bochten gaat u rechtsaf op de Goorseweg. Na 400 meter bent u in het centrum van Ottersum.

Info:

Na 600 meter fietsen op de Hoenderweg bent u ongeveer op het hoogste punt van de omgeving. U staat nu midden in het legerkamp van vader en zoon Ferens waar meer dan 1.000 soldaten gelegerd waren. Zij beschermden de linie tegen Spaanse aanvallen vanuit de richting van Ven-Zelderheide. Het kamp strekte zich uit tot aan het struikgewas rondom de tennisvelden.

Ottersum

U bent nu bij de Johannes de Doperkerk. Hier steekt u de Sint-Janstraat over en gaat u een stukje linksaf. Even verder komt u bij het oude Raadhuisplein van Ottersum. Hier gaat u twee maal rechtsaf en komt u op 't Stepke. Na 130 meter komt u bij de Boterweg en het begin van 't Zand.

Info:

De oude kern van Ottersum was in 1641 geheel omwald. Het dorp moest verdedigd worden tegen eventuele Spaanse aanvallen vanuit Ven-Zelderheide en langs de Niers. Ter plaatse van de Boterweg was vrijwel zeker een van de wallen van de linie. Deze wal lag van hier rechtdoor naar de Niers. Ongeveer ter hoogte van de Ottersumse kerk lag een tweede wal tot bij de Niers. Beide wallen zetten zich voort aan de overkant van de Niers.

CIRCUMVALLATIELINIE GENNEPERHUIS 1641

fietsroute

Naar Gennep

Vanaf 't Stepke gaat u rechtdoor 't Zand op. Na 200 meter houdt u links aan en belandt u op de Kleineweg. Na ongeveer 400 meter komt u bij de Nijmeegseweg die u oversteekt. Daar neemt u het fietspad richting Gennep. Na 200 meter bent u op de Niersbrug. Direct daarna steekt u de Niersweg over en gaat u rechtdoor de Niersstraat in. Na 100 meter gaat u links en bent u op de Markt vanwaar u bent vertrokken bij het begin van deze fietstocht.